

Stichting Welzijn Buren

BELEIDSPLAN 2013-2016

INLEIDING	3
Intermezzo	4
1. WAAR STAAT WELZIJN BUREN NU?	5
Wat is onze omgeving? Wie zijn wij?	
2. FUNDAMENT: missie - visie - strategie	6
Waar staan wij voor? Wat kunnen wij betekenen?	
3. DOELEN EN MIDDELEN	7
Wat willen wij precies bereiken?	
4. WERKWIJZE/SCENARIO'S	12
Hoe gaan wij dat doen?	
Meerjarenplanning uitvoering beleidsvoornemens	
Bijlagen:	
1. 8 Bakens van Welzijn Nieuwe Stijl	15
2. Samenvatting 'Welzijn in beweging' MO-groep, BMC	17
3. Transitie Jeugd, Werk en Zorg	19

INLEIDING

Welzijn Buren is een kleine, jonge welzijnsorganisatie met een groot werkgebied. Er is in de afgelopen jaren een waaier van ambities ontstaan, die niet voldoende in lijn staan met de praktische en vooral financiële mogelijkheden. Dat alleen al maakt, dat Welzijn Buren met dit eerste beleidsplan haar focus strakker wil bepalen en duidelijker richting wil geven aan haar activiteiten.

Daarnaast is de sociale sector - de wereld van welzijn, maatschappelijke dienstverlening en maatschappelijke opvang - volop in beweging. De verzorgingsstaat verandert in een 'civil society', een burgermaatschappij, waarin de rol van de overheid kleiner wordt en individuen, groepen burgers en organisaties meer verantwoordelijk worden voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het welzijnswerk moet op zoek naar de kracht in de samenleving en burgers en organisaties verbinden, vrijwilligers ondersteunen, signaleren en een krachtige eerste lijn bevorderen. Dat vraagt om nieuwe keuzes in de relatie met de burger, in de verhouding met gemeenten, in netwerken en binnen de eigen organisatie.¹ Ook voor Welzijn Buren.

Met Welzijn Nieuwe Stijl heeft het welzijnswerk in de afgelopen jaren hoog ingezet op nieuwe werkwijzen, die bij uitstek zijn gericht op de eigen kracht van burgers. De 'bakens' daarvan vragen nog om een nadere invulling in het werk van Welzijn Buren.

De kernwaarde van het werk van Welzijn Buren is 'zelfredzaamheid'. Welzijn Buren wil er aan werken dat in 2016 elke kern in het werkgebied een zelfredzame en samenredzame lokale samenleving kan zijn met zo zelfredzaam en samenredzaam mogelijke burgers.* Waar nodig met ondersteuning van Welzijn Buren. Dit beleidsplan beschrijft de weg daar naartoe.

In dit beleidsplan wordt allereerst kort geschetst waar Welzijn Buren nu staat. Het fundament voor het werk van Welzijn Buren is geformuleerd in een missie, visie en strategie.

Het aandeel, dat Welzijn Buren in de periode 2013 - 2016 wil en kan leveren aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers en de lokale samenleving, is concreet uitgewerkt in een aantal doelen en in te realiseren diensten of producten.

Dit beleidsplan vormt de basis, waarop voor elk jaar een jaarplan wordt gemaakt. Overigens moet dit beleidsplan niet worden gezien als een eindpunt van beleidsvaststelling, maar juist als een nieuw startpunt voor planmatige en continue beleidsontwikkeling.

Jeannette Arends, directeur Welzijn Buren
01 12 12

¹ Uit: 'Welzijn in beweging'

* Een zelfredzame burger kan op eigen kracht (maar waar nodig met ondersteuning) voorzien in praktische maatschappelijke informatie, in noodzakelijke hulp en zorg, en in gewenste sociale netwerken.
Een zelfredzame lokale samenleving kan op eigen kracht (maar waar nodig met ondersteuning) voor burgers voorzien in praktische maatschappelijke informatie, in noodzakelijke hulp en zorg, en in gewenste sociale netwerken.
Het vermogen van burgers om gezamenlijk zeggenschap te houden over hun leven en problemen op te lossen binnen of met hun eigen netwerken, wordt ook wel 'samenredzaamheid' genoemd.

Intermezzo

Geluk is niet gewoon. Ook nooit geweest overigens.

Het lied '1948' van Kees van Kooten en Wim de Bie beschrijft herinneringen, die veel mensen herkennen als afkomstig uit een samenleving en een tijd, waarin geluk blijkbaar wel heel gewoon was. In werkelijkheid laat NIPO-onderzoek uit die tijd zien dat twee derde van de ondervraagden bang was om in de winter van 1947-1948 niet voldoende kolen te hebben. Er was onvoldoende voedsel en winterkleding. Naast de zorgen over de primaire levensbehoeften, waren er grote zorgen over de dreiging van het communisme en over de Indonesische kwestie.

Het streven naar geluk is van alle tijden. Gelukkig zijn is een individuele emotie en betekent 'tevreden zijn met de huidige omstandigheden'. Geluksgevoel wordt aan de ene kant bepaald door erfelijke omstandigheden en aan de andere kant door invloeden van buitenaf. Daarom kan iemand die 'alles' heeft, toch niet gelukkig zijn, maar iemand die arm en ongezond is wel. 'Geluk' en 'gelukkig' worden in het spraakgebruik vooral gekoppeld aan puur individuele omstandigheden.

Welzijn (en welvaart) zijn nauw verwant aan geluk. Welvaart gaat vooral over koopkracht, over mogelijkheden om in materiële behoeften te voorzien. Welzijn gaat ook over immateriële behoeften van mensen zoals vrijheid en vriendschap en daarmee niet alleen over eigen gedrag, maar ook over het gedrag van anderen. 'Welvaart' en 'welzijn' worden vooral verbonden aan sociale omstandigheden.

1. WAAR STAAT WELZIJN BUREN NU? Wat is onze omgeving? Wie zijn wij?

Kenmerken van het werkgebied

De gemeente Buren heeft 26.000 inwoners en bestaat uit 15 woonkernen: Asch, Beusichem, Buren, Eck en Wiel, Erichem, Ingen, Kerk-Avezaath, Lienden, Lingemeer, Maurik, Ommeren, Ravenswaaij, Rijswijk, Zoelen en Zoelmond.

De gemeente Neder-Betuwe heeft 23.000 inwoners en bestaat uit de kernen Dodewaard, Echteld, IJzendoorn, Kesteren, Ochten en Opheusden.

Veel demografische gegevens over de gemeenten zijn te vinden op de website van het CBS. De GGD Rivierenland heeft veel onderzoek gedaan naar de gezondheidssituatie van bewoners van het Rivierengebied. Op de website van de GGD is daar veel informatie over te vinden.

Onderzoek heeft laten zien dat bewoners van de Betuwe gemiddeld lager dan de gemiddelde Nederlander zijn opgeleid, een slechtere gezondheid hebben en een lager dan gemiddeld inkomen hebben.

In 2009 heeft Alertief – in het kader van het ontwikkelen van een toekomstvisie voor de gemeente Buren – uitgebreid onderzoek gedaan naar identiteit en kenmerken van de gemeente.

Historie | kenmerken van Welzijn Buren

Welzijn Buren bestaat sinds oktober 2009 en is voortgekomen uit de Stichting Welzijn Ouderen Buren. In 2000 is de Stichting Welzijn Ouderen Buren voortgekomen uit een fusie van de stichtingen Welzijn Ouderen in Buren, Lienden en Maurik.

Welzijn Buren is anno nu een kleine, algemene welzijnsorganisatie met een stevige bestuurlijke en professionele basis. De dienstverlening van Welzijn Buren is divers. De organisatie is enthousiast bezig om zich om te vormen naar de grondslagen van Welzijn Nieuwe Stijl. Met de huidige opdrachtgevers - de gemeenten Buren en Neder-Betuwe - bestaat een goede werkrelatie.

Het werkgebied van Welzijn Buren is groot. De huidige activiteiten zijn enerzijds historisch zo gegroeid of uit specifieke opdrachten voortgekomen, anderzijds op eigen initiatief ontwikkeld. Er bestaan wel vruchtbare samenwerkingsrelaties met verwante professionele en vrijwilligersorganisaties, maar deze zijn incidenteel van aard.

In 2009 zijn door Alertief de 'kernwijsheden' van bewoners van de gemeente Buren beschreven, opvattingen over het leven van alledag in relatie tot gemeentelijk beleid. Er is overigens geen beschrijving (of nulmeting) van de leefbaarheid in de kernen, die Welzijn Buren op dit moment bedient.

De beperkte (structurele) financiële middelen van Welzijn Buren en de veranderingen in het sociale domein maken een scherpere focus noodzakelijk.

Intermezzo

Platteland is waar je langs komt als je van de ene stad naar de andere rijdt.
Jules Deelder

2. FUNDAMENT

Waar staan wij voor? Wat kunnen wij betekenen?

Welzijn Buren heeft haar fundament als volgt geformuleerd:

Missie:

(waarom WB bestaat...)

Welzijn Buren wil en kan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid versterken van individuele en groepen burgers, primair in de gemeenten Buren en Neder-Betuwe. Waar nodig. Welzijn Buren wil en kan ook bijdragen aan de opbouw en het onderhoud van sociale structuren, die de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van individuele burgers, van groepen burgers en van de lokale samenleving stimuleren.

Visie:

(waar WB in gelooft en wat WB hierin wil en kan betekenen...)

Welzijn Buren gelooft in een samenleving, waarin iedereen kan meedoen. Waarin actieve burgers elkaar weten te vinden en elkaar ook hulp en zorg durven vragen én willen bieden. Zo'n samenleving bestaat niet vanzelfsprekend. Soms ontbreekt het burgers aan informatie of aan vaardigheden om soepel sociaal mee te kunnen doen. Soms ontbreken maatschappelijke verbanden, die houvast kunnen geven. Welzijn Buren wil - waar nodig - burgers en de lokale samenleving concrete handvatten bieden om (zo veel mogelijk) zelfredzaam en samenredzaam te kunnen worden en blijven.

De overheid treedt steeds meer terug in het leveren van maatschappelijke diensten en spreekt burgers steeds meer aan op hun eigen kracht om daar individueel of samen in te voorzien, waar nodig met ondersteuning. Het is daarom niet alleen een sociale waarde, maar ook een maatschappelijke noodzaak dat burgers niet alleen zelf zo veel mogelijk zelfredzaam zijn, maar dat zij ook anderen willen helpen om zichzelf te redden, samenredzaam zijn.

Strategie:

(hoe WB dat wil aanpakken...)

1. Welzijn Buren wil de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van individuele burgers, van groepen burgers en van de lokale samenleving concreet versterken met maatschappelijke informatie en advies, met (activerende) ondersteuning en met scholing en training (**directe dienstverlening**).
2. Welzijn Buren wil structureel informatie bijeenbrengen over de sociale omstandigheden en ontwikkelingen binnen het werkgebied en wil actief bewaken of, waar en hoe de zelfredzaamheid of samenredzaamheid van burgers en/of de lokale samenleving versterking nodig heeft (**signaleren**).
3. Welzijn Buren wil dit alles doen in een constructief verband met partners, die een verwante doelstelling hebben (**samenwerken**).

Intermezzo

Welzijnswerk is er niet om onmisbaar te zijn, maar juist om overbodig te worden.

NN

3. DOELEN EN MIDDELEN 2012 - 2016 **Wat willen wij precies bereiken?**

Pitch

Welzijn Buren wil de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers en kernen in (primair) de gemeenten Buren en Neder-Betuwe versterken. Burgers en organisaties kunnen – waar nodig – een beroep doen op Welzijn Buren voor informatie en advies, voor ondersteuning en begeleiding en voor scholing en training. Welzijn Buren bewaakt of, waar en hoe zelfredzaamheid en samenredzaamheid in het werkgebied om versterking vraagt. Welzijn Buren werkt zo nodig samen met verwante dienstverleners.

Welzijn Buren heeft als hoofddoel om:

1. de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van individuele burgers, van groepen burgers en van de lokale samenleving concreet te versterken met maatschappelijke informatie en advies, met (activerende) ondersteuning en met scholing en training (**dienstverlening**);
2. structureel informatie bijeen te brengen over de sociale omstandigheden en ontwikkelingen binnen het werkgebied en actief toe te zien of, waar en hoe de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers en/of de lokale samenleving versterking nodig heeft (**signaleren**);
3. dit alles te doen in een constructief verband met partners, die een verwante doelstelling hebben (**samenwerken**).
4. Welzijn Buren wil hiervoor een inspirerende en lokaal goed herkenbare organisatie in stand houden met een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering.

1. DIENSTVERLENING

De zelfredzaamheid en samenredzaamheid van individuele burgers, van groepen burgers en van de lokale samenleving vindt zijn basis in kennis van de eigen maatschappelijke omgeving en vaardigheden om daarin handelend op te kunnen treden.

Veel burgers zijn prima in staat om op eigen kracht hun primaire bestaansvoorwaarden te bewaken en zijn vertrouwd met gangbare wet- en regelgeving rond wonen, werken, sociale zekerheid en zorg. Maar dat geldt niet voor iedereen en vaak ook niet voor elke levensfase.

Veel lokale samenlevingen zijn goed in staat om de nodige voorwaarden te realiseren voor de samenredzaamheid van hun burgers. Maar soms is ondersteuning noodzakelijk om de vitaliteit van de lokale samenleving te laten stromen. Niet zelden is bijvoorbeeld voor het goed functioneren van vrijwillige zorg- en dienstverleners specifieke scholing of training noodzakelijk. Ingeval van importbewoners is zorg of hulp van familieleden geen vanzelfsprekendheid en moeten andere verbanden worden gevonden.

Welzijn Buren wil de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van individuele burgers, van groepen burgers en van de lokale samenlevingen binnen het werkgebied waar nodig versterken met:

1. Maatschappelijke informatie en advies
2. Ondersteuning en begeleiding
3. Scholing en training.

1. Maatschappelijke informatie en advies

Welzijn Buren vindt dat een onbelemmerde toegang tot maatschappelijke informatie en advies noodzakelijk is voor elke burger en zeker voor de meest kwetsbare burgers. Informatie over wet- en regelgeving – en hoe die in individuele situaties uitpakt – is een belangrijk onderdeel hiervan. Gevolgd door advies over hoe burgers hun probleem kunnen aanpakken of hun ambitie kunnen verwezenlijken. Welzijn Buren wil hierin of zelf voorzien of toezien op de toegankelijkheid daarvan.

2. Ondersteuning en begeleiding

Soms missen (groepen) burgers kennis en/of vaardigheden om zelf actie te ondernemen in situaties, waarin dat voor hen noodzakelijk is of wordt geacht. Welzijn Buren wil waar nodig burgers ondersteunen en begeleiden door het verlenen van concrete diensten. Maar ook door bemiddelen naar instanties of verwijzen naar andere dienst- of hulpverlening.

Voor de leefbaarheid van lokale samenlevingen zijn vrijwilligersorganisaties - op allerlei terreinen - zeer belangrijk. Welzijn Buren wil ook deze organisaties en de afzonderlijke vrijwilligers van deze organisaties ondersteunen en begeleiden in hun functioneren.

De ondersteuning en begeleiding van (groepen) burgers en organisaties is altijd gericht op het activeren van de eigen kracht van burgers en organisaties en wel zodanig dat zij kennis of vaardigheden kunnen verwerven, waarmee zij in de toekomst zelf – dat wil zeggen zonder ondersteuning of begeleiding - actie kunnen ondernemen.

3. Scholing en training

Een zelfredzame en samenredzame lokale samenleving heeft burgers nodig die op vrijwillige basis aan individuele medeburgers diensten – hulp en zorg – willen en kunnen leveren.

Een zelfredzame en samenredzame lokale samenleving heeft ook vrijwilligers nodig, die lokale activiteiten organiseren op allerlei gebied en daarmee de lokale samenleving versterken. Welzijn Buren wil waar nodig hiervoor ondersteunende faciliteiten aanbieden, in de vorm van scholing en training.

Binnen de beleidsperiode wil Welzijn Buren binnen **DIENSTVERLENING** de volgende doelen halen:

- Doel 1.1.** Welzijn Buren brengt de informatie- en adviesfunctie in alle grote kernen op een zodanig peil dat de dienst 'maatschappelijke informatie en advies' voor burgers uit het werkgebied goed bekend én goed bereikbaar is. Persoonlijk, telefonisch en/of digitaal. Van folders tot 'er op af'. Er wordt samengewerkt met verwante dienstverleners. Waar dat effectiever is, gaat collectief voor individueel. Het verlenen van informatie en advies beoogt altijd een concreet antwoord op een vraag of een probleem op te leveren, maar is daarnaast ook uit op het versterken van de vaardigheid van burgers om hier in de toekomst zelf in te kunnen voorzien.
- Doel 1.2.** Welzijn Buren brengt de ondersteunings- en begeleidingsfunctie in alle grote kernen op een zodanig peil dat de dienst 'ondersteuning en begeleiding' bij de burgers uit het werkgebied goed bekend én goed bereikbaar is. Persoonlijk, telefonisch en/of digitaal. Er is een goede afstemming met verwante dienst- en hulpverleners. Waar mogelijk gaat collectief voor individueel. Het bieden van ondersteuning en begeleiding is altijd een concrete vorm van dienstverlening, maar is vooral uit op het versterken van de vaardigheid van burgers om hier in de toekomst zelf in te kunnen voorzien.

Doel 1.3. Welzijn Buren kan scholing en training - algemeen of specifiek - aanbieden op vraag van en voor vrijwilligers, die concreet willen bijdragen aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van (groepen) burgers en/of maatschappelijke organisaties in de lokale samenleving.

2. **SIGNALEREN**

Welzijn Buren wil structureel informatie bijeenbrengen over de sociale omstandigheden en ontwikkelingen binnen het werkgebied en wil actief bewaken of, waar en hoe de zelfredzaamheid of samenredzaamheid van burgers en/of de lokale samenleving in het geding is en/of versterking nodig heeft.

Uitgaan van de kracht van de samenleving vraagt kennis van de lokale samenlevingen. Met dynamische informatie over omstandigheden en ontwikkelingen binnen het werkgebied kan tijdig worden ingespeeld op (dreigende) lacunes in de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers of de lokale samenleving. Niet door alleen problemen te signaleren, maar juist en vooral ook door mensen te helpen om eigen oplossingen te zoeken, bijvoorbeeld met behulp van bestaande netwerken of voorbeelden van succesvolle projecten elders.

Welzijn Buren gaat in de beleidsperiode 2013-2016 als volgt de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van burgers en de lokale samenleving volgen en **SIGNALEREN**:

- Doel 2.1.** Welzijn Buren wil de sociale omstandigheden en de sociale structuur van de lokale samenlevingen in het werkgebied beter in beeld blijven hebben. Daartoe zal een kennisstructuur worden opgezet, waarbij bestaande kennisbronnen en relevante verwijzingen het uitgangspunt zijn. Waar mogelijk gebeurt dit samen met verwante dienstverleners.
- Doel 2.2.** Welzijn Buren gaat haar werkzaamheden vastleggen in een registratiesysteem. Waar mogelijk worden met partners, die zich ook profileren op integraal werken, hierover afspraken gemaakt.
- Doel 2.3.** Medewerkers en vrijwilligers zijn een belangrijke bron van signaleren. Welzijn Buren gaat onderzoeken – en zo mogelijk toepassen – hoe medewerkers en vrijwilligers kunnen worden getraind en gefaciliteerd in signaleren. Daartoe wordt ook een signaleringsformat ontwikkeld.
- Doel 2.4.** Welzijn Buren wil in het werkgebied concreter verbindingen blijven leggen tussen succesvolle projecten en activiteiten. Daarmee kunnen burgers en organisaties elkaar versterken. Daarnaast kan deze praktijkinformatie worden gebruikt voor werkontwikkeling.

3. **SAMENWERKEN**

De zelfredzaamheid en samenredzaamheid van (groepen) burgers en de lokale samenleving is mede afhankelijk van een onbelemmerde toegankelijkheid van de gangbare (maatschappelijke) voorzieningen. Welzijn Buren vindt dat die toegankelijkheid het best wordt gediend met vergaande samenwerking tussen professionele en vrijwillige dienstverlenende organisaties, zo mogelijk vanuit integrale teams per kern.

Welzijn Buren onderhoudt vruchtbare samenwerkingsrelaties met verwante organisaties, maar deze zijn niet structureel op uitvoeringsniveau.

In de periode 2013-2016 wil Welzijn Buren de **SAMENWERKING** met verwante partners verder ontwikkelen, en wel als volgt:

- Doel 3.1.** Welzijn Buren wil - incidenteel en structureel – samenwerking (blijven) organiseren met andere dienstverlenende organisaties, om een zo goed mogelijke toegankelijkheid en effectiviteit van hulp- en dienstverlening te realiseren.
- Doel 3.2.** Welzijn Buren wil in deze beleidsperiode concreet werk maken van het ontwikkelen van integrale teams per kern. Te beginnen met een of meer lokale pilots.
- Doel 3.3.** In het veranderende sociaal domein verandert ook de positie van gemeenten. Welzijn Buren kan haar deskundigheid ook gaan inzetten om gemeenten te adviseren en daardoor bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Welzijn Buren gaat daarom extra investeren in ondernemerschap.

4. EFFECTIEVE WERKORGANISATIE

Om de genoemde doelen dichterbij te brengen is een effectieve werkorganisatie onontbeerlijk. Welzijn Buren heeft de basisvoorwaarden voor een goede bedrijfsvoering op orde: een geïnspireerd en gemotiveerd team, een betrokken bestuur, plezierige huisvesting en een gezond huishoudboekje.

De werkorganisatie is van veel markten thuis en flexibel inzetbaar. Het frontoffice functioneert stabiel. Er is deskundigheid en kundigheid in huis om hoogwaardige dienstverlening te bieden. Het team geeft concreet vorm aan het aanspreken van burgers op hun eigen kracht en stimuleert eigen regie en zelfredzaamheid en samenredzaamheid op allerlei manieren.

Er zijn ook verbeterpunten:

Welzijn Buren is nog te weinig bekend resp. heeft nog te weinig profiel bij de burgers van Buren en Neder-Betuwe. Daardoor worden lang niet alle (groepen) burgers bereikt, die onvoldoende zelfredzaam of samenredzaam zijn.

Welzijn Buren is een kleine organisatie en daardoor in een aantal opzichten kwetsbaar. Gemeenten sturen met veel kleine opdrachten. Daarmee kan door gemeenten weliswaar flexibel worden gereageerd op vragen van burgers, maar de stabiliteit van de werkorganisatie van Welzijn Buren kan daardoor in het geding raken.

De actuele maatschappelijke ontwikkelingen binnen het sociaal domein rond jeugd, werk en zorg vragen een adequate nieuwe strategische positionering van het welzijnswerk. Dus ook van Welzijn Buren

In de periode 2013-2016 wil Welzijn Buren een **EFFECTIEVE WERKORGANISATIE** zijn, en wel als volgt:

- Doel 4.1.** Welzijn Buren is een professionele organisatie. Er wordt – in een nader vast te stellen vorm - een professionele grondslag vastgesteld voor beleid en uitvoering rond personeel, huisvesting, financiën en administratie, en kwaliteitszorg.
- Doel 4.2.** Welzijn Buren wil goed bekend, gemakkelijk bereikbaar en - waar nodig - snel beschikbaar zijn voor alle burgers en lokale samenlevingen in het werkgebied.
Daartoe wordt in deze beleidsperiode niet alleen een communicatieplan geschreven, maar wordt het resultaat daarvan ook verankerd in planning en uitvoering van werkzaamheden.
- Doel 4.3.** Welzijn Buren wil binnen de beleidsperiode de uitgangspunten van Welzijn Nieuwe Stijl volledig hebben geïntegreerd in haar werk.
- Doel 4.4.** Welzijn Buren wil in relatie met Doel 4.3. de (ontwikkeling van de) rol van de professional verduidelijken. Daarbij gaat het ook om de vraag of en waar (de ontwikkeling van) het werk generalisten of juist specialisten

vraagt. In lijn daarmee moeten ook de rollen van vrijwilligers en professionals in het primaire proces nader worden afgebakend.

Doel 4.5. Welzijn Buren wil met overheden en andere financiers zodanige afspraken maken dat een stabielere positie van de organisatie kan worden gerealiseerd. De vraag daarbij is hoe een evenwicht kan worden bereikt tussen veranderende vragen van burgers enerzijds en een stabiele ondersteuningsorganisatie anderzijds.

Doel 4.6. Welzijn Buren wil binnen de beleidsperiode haar strategisch perspectief en positionering aanpassen aan het veranderende sociale domein en aan de op handen zijnde wijzigingen in de inrichting van de sociale infrastructuur.

Intermezzo

De wereld is rond, dus wat het einde van de wereld lijkt, zou ook wel eens het begin kunnen zijn.

Loesje

4.
WERKWIJZE/SCENARIO'S
Hoe gaan wij dat doen?

In hoofdstuk 3. zijn de doelen van Welzijn Buren in algemene termen geformuleerd, maar omvat de formulering tevens de dienst of het product wat daartoe door Welzijn Buren wordt geleverd.

De zo geformuleerde doelen zijn hierna gerubriceerd en de geplande uitvoering hiervan is op een tijdslijn geplaatst. In de op basis van dit beleidsplan te verschijnen jaarplannen, worden de doelen resp. de te realiseren diensten en producten verder en 'smart' uitgewerkt.

MEERJARENPLANNING uitvoering beleidsvoornemens Welzijn Buren 2013 2014 2015 2016

V = voorbereiden
U = uitvoeren
E = evalueren en bijstellen
A = verankeren en bewaken

1. DIENSTVERLENING**Doel 1.1.**

Welzijn Buren brengt de informatie- en adviesfunctie in alle grote kernen op een zodanig peil dat de dienst maatschappelijke 'informatie en advies' bij de burgers uit het werkgebied goed bekend én goed bereikbaar is.

V U E A

Doel 1.2.

Welzijn Buren brengt de ondersteunings- en begeleidingsfunctie in alle grote kernen op een zodanig peil dat de dienst 'ondersteuning en begeleiding' bij de burgers uit het werkgebied goed bekend én goed bereikbaar is.

V U E A

Doel 1.3.

Welzijn Buren kan scholing en training - algemeen en specifiek - aanbieden op vraag van en voor vrijwilligers, die concreet willen bijdragen aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van (groepen) burgers en/of maatschappelijke organisaties in de lokale samenleving.

VU EA A A

2. SIGNALEREN**Doel 2.1.**

Welzijn Buren wil de sociale omstandigheden en de sociale structuur van de lokale samenlevingen in het werkgebied beter in beeld blijven hebben. Daartoe zal een kennisstructuur worden opgezet, waarbij bestaande kennisbronnen en relevante verwijzingen het uitgangspunt zijn. Waar mogelijk gebeurt dit samen met verwante dienstverleners.

V U U E

Doel 2.2.

Welzijn Buren gaat haar werkzaamheden vastleggen in een registratiesysteem. Waar mogelijk worden met partners, die zich ook profileren op integraal werken, hierover afspraken gemaakt.

V U U E

Doel 2.3.

Medewerkers en vrijwilligers zijn een belangrijke bron van signaleren. Welzijn Buren gaat onderzoeken – en zo mogelijk toepassen – hoe medewerkers en vrijwilligers kunnen worden getraind en gefaciliteerd in signaleren. Daartoe wordt ook een signaleringsformat ontwikkeld.

V U U E

Doel 2.4.

Welzijn Buren wil in het werkgebied concreter verbindingen blijven leggen tussen succesvolle projecten en activiteiten. Daarmee kunnen burgers en organisaties elkaar versterken. Daarnaast kan deze praktijkinformatie worden gebruikt voor werkontwikkeling.

V U E A

3. SAMENWERKEN**Doel 3.1.**

Welzijn Buren wil - incidenteel en structureel – samenwerking (blijven) organiseren met andere dienstverlenende organisaties, om een zo goed mogelijke toegankelijkheid en effectiviteit van hulp- en dienstverlening te realiseren.

VU UEA UEA UEA

Doel 3.2.

Welzijn Buren wil in deze beleidsperiode concreet werk maken van het ontwikkelen van integrale teams per kern. Te beginnen met een of meer lokale pilots.

V UEA UEA A

2013 2014 2015 2016

V = voorbereiden
 U = uitvoeren
 E = evalueren en bijstellen
 A = verankeren en bewaken

Doel 3.3.

In het veranderende sociaal domein verandert ook de positie van gemeenten. Welzijn Buren kan haar deskundigheid ook gaan inzetten om gemeenten te adviseren en daardoor bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Welzijn Buren gaat daarom extra investeren in ondernemerschap.

V U U E

4. EFFECTIEVE WERKORGANISATIE

Doel 4.1.

Welzijn Buren is een professionele organisatie. Er wordt – in een nader vast te stellen vorm - een professionele grondslag vastgesteld voor beleid en uitvoering rond personeel, huisvesting, financiën en administratie, en kwaliteitszorg.

V U E A

Doel 4.2.

Welzijn Buren wil goed bekend, gemakkelijk bereikbaar en - waar nodig – snel beschikbaar zijn voor alle burgers en lokale samenlevingen in het werkgebied. Daartoe wordt in deze beleidsperiode niet alleen een communicatieplan geschreven, maar wordt het resultaat daarvan ook verankerd in planning en uitvoering van werkzaamheden.

V UE A A

Doel 4.3.

Welzijn Buren wil binnen de beleidsperiode de uitgangspunten van Welzijn Nieuwe Stijl volledig hebben geïntegreerd in haar werk.

V U UEA UEA

Doel 4.4.

Welzijn Buren wil in relatie met Doel 4.3. de (ontwikkeling van de) rol van de professional verduidelijken. Daarbij gaat het ook om de vraag of en waar (de ontwikkeling van) het werk generalisten of juist specialisten vraagt. In lijn daarmee moeten ook de rollen van vrijwilligers en professionals in het primaire proces nader worden afgebakend.

V UE A A

Doel 4.5.

Welzijn Buren wil met overheden en andere financiers zodanige afspraken maken dat een stabielere positie van de organisatie kan worden gerealiseerd. De vraag daarbij is hoe een evenwicht kan worden bereikt tussen veranderende vragen van burgers enerzijds en een stabiele ondersteuningsorganisatie anderzijds.

V UE UE A

Doel 4.6.

Welzijn Buren wil binnen de beleidsperiode haar strategisch perspectief en positionering aanpassen aan het veranderende sociale domein en aan de op handen zijnde wijzigingen in de inrichting van de sociale infrastructuur.

V VU UE EA

Intermezzo

Als het waait, bouwen sommige mensen windschermen. Anderen bouwen windmolens. Berthold Gunster

Bijlage 1

8 BAKENS VAN WELZIJN NIEUWE STIJL

(tekst VWS/VNG)

Baken 1: Gericht op de vraag achter de vraag

Welzijnswerk in Nederland probeert al enige tijd een omslag te maken van aanbod- naar vraaggerichtheid. Hoewel het vanzelfsprekend lijkt, blijkt de praktijk nogal weerbarstig. Het vraagt een wezenlijke omslag, zowel bij de vragende als de aanbiedende partij.

Vraaggericht werken is niet zonder meer de vraag van de burger als uitgangspunt nemen bij de organisatie van het aanbod. Het is geen kwestie van 'u vraagt en wij draaien'. Dat zou juist leiden tot claimgedrag, waarbij de eigen kracht van de burger en zijn netwerk onvoldoende worden aangesproken en de achterliggende problemen niet worden aangepakt. Bijna altijd is de vraag van burgers in eerste instantie een vraag naar het bekende aanbod. Maar met een hulp bij het huishouden zijn de eenzaamheidsproblemen niet op te lossen. Het is nodig om breder te kijken naar de mensen die om ondersteuning vragen: breder kijken om problemen bij mensen écht op te lossen.

Baken 2: Gebaseerd op de eigen kracht van de burger

Als de vraag van de burger eenmaal helder is, moet de vraag beantwoord worden wie wat doet. Wat kunnen de burgers zelf, of met hulp uit de directe sociale omgeving doen? Wat kan de rol zijn van de sociale verbanden in de wijk of buurt? Hoe kunnen vrijwilligers worden ingezet? Wat kunnen bureaus, en familieleden betekenen? Met andere woorden: wat doen de professionals en wat doen de burgers? Maar ook, wat kan de professional doen om de zelfredzaamheid van de burger (in en met zijn eigen omgeving) te versterken.

Te snel wordt nu nog voorbij gegaan aan de eigen kracht van de burger, zijn netwerk, de straat of wijk. Het uit handen nemen van problemen werkt meestal averechts op het zelfoplossend vermogen.

De 'eigenkrachtbenadering' of een andere, vergelijkbare methode, vraagt om een cultuuromslag bij de burger en de professional. Die omslag is niet eenvoudig. Burgers hebben geleerd toch vooral tijdig een beroep op de overheid of de hulpverlenende instanties te doen. Maar nog ingewikkelder ligt de cultuuromslag wellicht bij de hulpverlener. Het is toch immers zijn of haar vak de problemen van anderen op te lossen en om die 'kwetsbare mensen' te ondersteunen.

Baken 3: Direct er op af

Er zijn mensen die ondersteuning claimen en er zijn mensen die zorg mijden. Het gaat bij de zogenoemde zorgmijders om mensen die niet om ondersteuning durven of willen vragen, terwijl ze al langer vereenzamen, zich verwaarlozen, met onoplosbare schulden kampen, of verslavingsgedrag vertonen. Deze burgers weten de weg niet te vinden naar ondersteuning. Ze zijn op basis van eerdere ervaringen teleurgesteld in de hulpverlening, of vastgelopen in de bureaucratie. Deze mensen worden niet bereikt door ze op te roepen om op kantoor te verschijnen ten einde daar een goed gesprek te voeren. Daar moet de professional op af, en het liefst zo snel mogelijk, om erger te voorkomen. Dat gebeurt te vaak nog niet, omdat andere – legitieme – uitgangspunten een direct ingrijpen in de weg staan, of lijken te staan. Het gaat dan om privacy, zelfbeschikking en eigen verantwoordelijkheid.

Baken 4: Formeel en informeel in optimale verhouding

Het kenmerk van de WMO is dat de participatie wordt bevorderd niet alleen door een beroep te doen op de eigen mogelijkheden van de burger of de inzet van professionals, maar ook op de inzet van sociale netwerken, vrijwilligersinitiatieven en wijkverbanden. In Welzijn Nieuwe Stijl wordt gezocht naar de optimale verhouding tussen wat burger (onderling) zelf kunnen en wat professionals moeten. Ook dit baken betekent voor burgers, professionals en gemeenten een forse verandering van houding en aanpak, die breekt met de traditie van recht, of vanzelfsprekend een beroep kunnen doen op professionele ondersteuning.

Het past bij Welzijn Nieuwe Stijl dat de professional zich terughoudend opstelt. Zijn of haar kracht ligt er juist in om samen met burgers te bezien op welke wijze de burgers zelf de problemen of klachten kunnen oplossen. Het probleemoplossend vermogen, zowel van individuen als groepen moet geactiveerd worden. Het voorkomt daarnaast structurele afhankelijkheid van de professional. Eenzaamheid kan mogelijk beter bestreden worden door het herstellen van sociale netwerken.

Baken 5: Doordachte balans van collectief en individueel

De verzorgingsstaat is doorgeschooten met individuele oplossingen voor problemen van burgers. Mensen zijn daaraan gewend geraakt. De financiering ervan komt echter steeds meer onder druk te staan en de negatieve gevolgen van de individualisering van de samenleving worden steeds meer zichtbaar. Ook daarom is het ontwikkelen van meer collectieve aanpakken onvermijdelijk. De sector die hier vanouds de meeste ervaring mee heeft is de welzijnssector. Collectieve aanpakken zijn niet alleen goedkoper, maar bieden ook vaak een betere oplossing. De buurtmaaltijd is niet zelden effectiever (want biedt bijvoorbeeld mogelijkheden tot contact) dan de individuele bezorging aan huis.

Ook voor dit baken geldt dat het er niet om gaat dat professionals te allen tijde automatisch voor collectieve oplossingen kiezen. Het gaat om het vinden van de juiste balans tegen de achtergrond van het probleem dat moet worden aangepakt.

Baken 6: Integraal werken

De vraag centraal stellen vraagt om een integrale en samenhangende aanpak van professionals. De burgers die bij bijvoorbeeld het WMO-loket, of het maatschappelijk werk aankloppen, hebben meestal problemen die niet door één instelling of één voorziening kunnen worden opgelost. Het gaat vaak om meerdere problemen tegelijk. Problemen die met elkaar samenhangen en dus ook in samenhang moeten worden aangepakt. Als een burger geen werk en daardoor te weinig geld heeft, in een slecht huis woont en spanningen in zijn gezin heeft, ziet hij dat als een ongedeelde vraagstuk. Dienst- en hulpverleners komen niet ver als ze opereren alsof ze op een eiland zitten. Goed met elkaar samenwerken is belangrijk. Nadrukkelijk is hier de invulling van de regierol van de gemeente aan de orde. Het is de gemeente als opdrachtgever én regisseur die bij uitstek geschikt is om partijen bij elkaar te brengen. Op cliëntniveau moeten de aanbieders van ondersteuning zelf de verantwoordelijkheid voor ketenregie oppakken.

Baken 7: Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht

Welzijn Nieuwe Stijl is niet vrijblijvend. Waar organisaties ondersteuning bieden aan burgers, worden concrete afspraken gemaakt over de vraag op welke ondersteuning van professionals en vrijwilligers men kan rekenen, wat daarbij de eigen inzet is (met en in de eigen omgeving) en naar welke resultaten wordt toegewerkt.

De doelen in een ondersteuningstraject moeten voor de burger duidelijk, concreet en haalbaar zijn en zij moeten niet alleen perspectief bieden op de langere termijn, maar zich ook richten op praktische, snelle resultaten. Dat wil zeggen dat doelen voor de cliënten in concrete, meetbare termen moeten worden geformuleerd. Er moet sprake zijn van een gezonde mix van korte en lange termijn.

Baken 8: Gebaseerd op ruimte voor de professional

Centraal thema in Welzijn Nieuwe Stijl is de relatie tussen de burger en zijn netwerk enerzijds en de welzijnsprofessional anderzijds. Niet alleen de regels van de organisatie of de wensen van de gemeente zijn bepalend, maar ook de professionele bagage van de beroepskracht. Deze moet voldoende aan bod kunnen komen. Daarvoor heeft de professional de ruimte nodig om zelfstandig te handelen op basis van een ruime vrije beslissingsruimte.

Professionals Welzijn Nieuwe Stijl moeten midden in de samenleving staan. Tegelijkertijd moeten zij ook adequaat kunnen communiceren met collega's van de eigen organisatie, met cliënten en hun naaste omgeving, vrijwilligers en met de partners in de keten. Ook wordt van hen verwacht dat ze ondernemend zijn, outreachend werken, in ketens kunnen samenwerken en hier soms de regie in nemen. Samenwerking tussen informele zorg en professionele dienstverlening vraagt om finetuning wie wat precies doet.

Kortom, je weet wanneer je op je handen moet zitten en wanneer de handen uit de mouwen moeten. Deze professionals moeten dan wel ruimte krijgen om zelf te beslissen hoe zij die kennis en ervaring inzetten. Ruimte voor de professional kan alleen bestaan wanneer er vooraf goede afspraken zijn gemaakt over de te behalen resultaten en daarover achteraf verantwoording wordt afgelegd.

Bijlage 2

Samenvatting 'Welzijn in beweging' MO-groep|BMC

Handreiking bij het bepalen van de huidige positionering van een welzijnsorganisatie en het vormgeven van de gewenste ontwikkelingsrichting

1. **Strategisch perspectief: op zoek naar de kracht van de samenleving**

Schets van het kader voor strategische keuzes van welzijnsondernemingen

- *Welzijnssector: van verzorgingsstaat naar civil society*
Individueel, groepen burgers en organisaties krijgen meer verantwoordelijkheid bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken; de rol van de overheid wordt kleiner.
- *Verandering maatschappij en overheid betekent verandering welzijn*
 - a. bron en omvang budgetten staan ter discussie
 - b. professie en verantwoordelijkheidsverdeling staan ter discussie
 - c. werkverdeling tussen organisaties en sectoren staat ter discussie.Kansen voor welzijnsondernemingen:
 - a. op inhoud (expertise als generalist, organisator van collectieve voorzieningen en aanbod in de eerste lijn)
 - b. op positie (expertise kent de burger goed en kan goed allianties sluiten)
 - c. op verbinding (welzijnswerk is verbindende professie tussen andere branches in het maatschappelijk middenveld)
 - d. dichtbij de gemeente (welzijnswerk is de enige partij met ruime ervaring in gemeentelijke sturing)
- *Strategisch perspectief: op zoek naar de kracht in de samenleving*
Bij een kleinere rol van de overheid in de sociale sector, moet (sociale) kracht in de samenleving worden gegenereerd. Dat leidt tot andere werkwijzen, andere oplossingen en een ander perspectief. De burger komt meer centraal te staan, als opdrachtgever, maar ook als welzijnsproducent. Het welzijnswerk moet op zoek naar de kracht in de samenleving en verbinden, vrijwilligers ondersteunen, signaleren en een krachtige eerste lijn bevorderen.

2. **Zelfanalyse: waar sta ik nu?**

Bepalen van de huidige positie van de welzijnsorganisatie in het nieuwe speelveld aan de hand van vier perspectieven:

- *Perspectief 1: innovatie in de relatie met de burger*
Kernvraag: hoe kan de bestaande verbinding tussen welzijnswerk en burgers (beter) worden benut of aangepast worden aan de nieuwe verhoudingen?
- *Perspectief 2: partnerschap met de gemeente*
Kernvraag: is de relatie met de gemeente transitieproof?
- *Perspectief 3: netwerken*
Kernvraag: waar zit de organisatie in haar netwerk?
- *Perspectief 4: de eigen organisatie*
Kernvraag: is de organisatie klaar voor de toekomst?

3. **Een toekomstscenario op maat**

Maken van strategische keuzes voor de toekomst. Per perspectief uit de zelfanalyse bouwstenen bepalen waarmee de welzijnsonderneming de eigen ontwikkelstrategie bepaalt

Perspectief 1: innovatie in de relatie met de burger

- Bouwsteen 1: de kracht van de samenleving centraal
- Bouwsteen 2: innovatie van dienstverlening
- Bouwsteen 3: innovatie met vrijwilligers
- Bouwsteen 4: innovatie in professie
- Bouwsteen 5: inhoudelijke innovatie op zorg, sociale zekerheid en welzijnswerk

Perspectief 2: partnerschap met de gemeente

- Bouwsteen 6: investeren in de rol als adviseur van de gemeente
- Bouwsteen 7: oplossen van problemen van de gemeente
- Bouwsteen 8: investeren in opdrachtnemerschap

Perspectief 3: netwerken

- Bouwsteen 9: netwerken in het maatschappelijk middenveld
- Bouwsteen 10: netwerken met ondernemers

Perspectief 4: de eigen organisatie

- Bouwsteen 11: zorg voor massa en flexibiliteit
- Bouwsteen 12: uitbreiding van de inkomstenbronnen
- Bouwsteen 13: modern werkgeverschap
- Bouwsteen 14: effectieve marketing en communicatie.

4. **De welzijnsondernemer aan zet**

Op basis van het eigen toekomstscenario gaat de welzijnsonderneming aan de slag met nieuwe werkwijzen, nieuwe samenwerking en een vernieuwde organisatie (van theorie naar praktijk).

Bijlage 3

Transities Jeugd, Werk en Zorg

Gemeenten worden de komende jaren geconfronteerd met drie grote systeemwijzigingen binnen het sociaal domein. De jeugdzorg, de begeleiding binnen de AWBZ en de Wet werken naar vermogen gaan onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten vallen.

De gemeenten krijgen hiervoor weliswaar ruim 8 miljard, maar ook een enorme verantwoordelijkheid: de totale ondersteuning aan kwetsbare burgers, met uitzondering van medische zorg. Het gaat om mensen met zware beperkingen, die nieuw zijn voor gemeenten. Denk aan bijvoorbeeld:

- mensen met zware fysieke of psychiatrische handicap;
- dementerende ouderen die nog thuis wonen;
- jongeren in intramurale jeugdinrichtingen;
- jongeren die met zware kindermishandeling te maken hebben;
- jongeren met veel beperkingen die nu in de jonggehandicaptenregeling vallen.